

|                            |                                |
|----------------------------|--------------------------------|
| Súd:                       | Najvyšší súd SR                |
| Spisová značka:            | 4Tdo/61/2016                   |
| Identifikačné číslo spisu: | 6314010251                     |
| Dátum vydania rozhodnutia: | 27.10.2017                     |
| Meno a priezvisko:         | JUDr. Martin Piovartsy         |
| Funkcia:                   | sudca                          |
| ECLI:                      | ECLI:SK:NSSR:2017:6314010251.1 |

## ROZSUDOK

Najvyšší súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedu senátu JUDr. Martina Piovartsyho a sudcov JUDr. Pavla Farkaša a JUDr. Štefana Harabina v trestnej veci obvineného K. T. pre prečin zvýhodňovania veriteľa podľa § 240 ods. 1, ods. 2 Tr. zák., o dovolaní obvineného podanom prostredníctvom obhajcu JUDr. Tomáša Suchého proti uzneseniu Krajského súdu v Banskej Bystrici zo 14. januára 2016, sp. zn. 2 To 121/2015, na neverejnom zasadnutí konanom 27. októbra 2017 s verejným vyhlásením rozsudku, podľa § 382a Tr. por., § 386 ods. 1 a ods. 2 Tr. por. a § 388 ods. 1 Tr. por. z dôvodu uvedeného v § 371 ods. 1 písm. i) Tr. por. takto

### rozhodol:

uznesením Krajského súdu v Banskej Bystrici zo 14. januára 2016, sp. zn. 2 To 121/2015,

bol porušený zákon

v ustanovení § 319 Tr. por. a v ustanoveniach § 240 ods. 1 a ods. 2 Tr. zák. v neprospech obvineného K. T..

Podľa § 386 ods. 2 Tr. por. napadnuté uznesenie krajského súdu sa zrušuje.

Zrušuje sa aj rozsudok Okresného súdu Brezno z 22. októbra 2015, sp. zn. 3 T 76/2014.

Zrušujú sa aj ďalšie rozhodnutia obsahovo nadväzujúce na zrušené rozhodnutia, ak vzhľadom na zmenu, ku ktorej došlo zrušením, stratili podklad.

Podľa § 388 ods. 1 Tr. por. Okresnému súdu Brezno sa prikazuje, aby vec v potrebnom rozsahu znovu prerokoval a rozhodol.

### Odôvodnenie

Rozsudkom Okresného súdu Brezno z 22. októbra 2015, sp. zn. 3 T 76/2014, bol obvinený K. T. uznaný za vinného zo spáchania prečinu zvýhodňovania veriteľa podľa § 240 ods. 1, ods. 2 Tr. zák.,

ktorého sa mal dopustiť na tom skutkovom základe, že

ako konateľ spoločnosti W., S..X..F., so sídlom G., P. XX, zmaril uspokojenie pohľadávky svojho veriteľa - spoločnosti G., S.. S. X..F., so sídlom Z., vzniknutej na základe faktúry č. 014/2007 zo dňa 12.06.2007, splatnej dňa 27.06.2007 na sumu 90 440,- Sk, a faktúry č. 061/2007 zo dňa 25.09.2007, splatnej dňa 09.10.2007 na sumu 154 700,- Sk, tým, že previedol nehnuteľnosti patriace spoločnosti W., S..X..F. na základe kúpnych zmlúv V-387/2009 zo dňa 10.03.2009 za kúpnu cenu 26 555,- eur a V-315/2009 zo dňa 26.02.2009 za kúpnu cenu 91 981,- eur na veriteľa Z. B. E., W..S., so sídlom B. E., pričom finančné prostriedky získané z predaja týchto nehnuteľností nepoužil na pomerné uspokojenie pohľadávok spoločnosti G., S.. S. X..F., Z., ale na započítanie s pohľadávkami len jedného z veriteľov Z. B. E., W..S., a to započítaním zo dňa 10.03.2009 a navyiac, vykonaným znaleckým dokazovaním z odvetvia ekonomiky bolo zistené, že obvinený v období od 27.06.2007 do 31.12.2008 uprednostnil a uspokojoval iných veriteľov a nie poškodeného, čím spôsobil spoločnosti G., S.. S. X..F. so sídlom Z., J. X, škodu vo výške 8 137,15 eur.

Za to mu bol podľa § 240 ods. 2 Tr. zák., § 38 ods. 2 Tr. zák. uložený trest odňatia slobody vo výmere 6 (šesť) mesiacov. Podľa § 49 ods. 1 písm. a) Tr. zák., § 50 ods. 1 Tr. zák. bol výkon uloženého trestu podmienčne odložený na skúšobnú dobu v trvaní 1 (jedného) roka.

Ohľadom náhrady škody okresný súd podľa § 287 ods. 1 Tr. por. uložil obvinenému povinnosť nahradiť poškodenú spoločnosť G., S.. S. X..F., so sídlom Z., J. X, škodu vo výške 8 137,15 eur.

Na podklade odvolania obvineného K. T. voči uvedenému rozsudku okresného súdu Krajský súd v Banskej Bystrici uznesením zo 14. januára 2016, sp. zn. 2 To 121/2015, rozhodol tak, že podľa § 319 Tr. por. odvolanie obvineného ako nedôvodné zamietol.

Proti uzneseniu krajského súdu podal prostredníctvom obhajcu z dôvodu uvedeného v § 371 ods. 1 písm. i) Tr. por. dovolanie obvinený K. T..

V podstate rovnako ako v podanom odvolaní v ňom namietal, že skutok kvalifikovaný v napadnutých rozhodnutiach ako prečin zvýhodňovania veriteľa podľa § 240 ods. 1, ods. 2 Tr. zák. nie je trestným činom, dôvodiac tým, že z vykonaného dokazovania vôbec nevyplýva, že by právnická osoba, ktorej bol štatutárnym orgánom, nebola schopná plniť svoje záväzky, a to až do času vyhlásenia konkurzu, v rámci ktorého si poškodený neprihlásil svoju pohľadávku. S odkazom na obsah znaleckého posudku č. 5/2013 vypracovaného znalkyňou z odvetvia účtovníctvo a daňovníctvo Ing. Annou Saksovou i jej výpovede na hlavnom pojednávaní dňa 22.10.2015, obvinený konštatoval, že záver súdov, že spoločnosť W., S..X..F. nebola schopná plniť svoje splatné záväzky, je v rozpore s vykonaným dokazovaním, v dôsledku čoho došlo k nesprávnemu právnemu posúdeniu skutku kladeného mu za vinu. Obvinený, pripomenúc, že páchatelom predmetného trestného činu môže byť iba dlžník, ktorý nie je schopný plniť svoje splatné záväzky, zdôraznil, že pochybnosti o tom, či on ako dlžník bol alebo nebol schopný plniť svoje splatné záväzky, existujúce počas prípravného aj prvostupňového konania, súd prvého stupňa ani odvolací súd neodstránili. Poukázal na to, že chyby v účtovníctve za rok 2009, konštatované prvostupňovým rozsudkom, ešte nemôžu zakladať jeho trestnoprávnu zodpovednosť za trestný čin kladený mu za vinu. Obvinený trval na tom, že tak okresný súd, ako aj krajský súd zistený skutkový stav nesprávne podriadili pod právnu kvalifikáciu prečinu zvýhodňovania veriteľa podľa § 240 ods. 1, ods. 2 Tr. zák., a to napriek tomu, že to z ustálených dôkazov vôbec nevyplývalo.

Obvinený podaným dovolaním napadol aj výrok o náhrade spôsobenej škody, keď nesúhlasil s uplatnením náhrady škody poškodeným v plnej výške, teda vo výške zodpovedajúcej celkovej výške neuhradených faktúr (8 137,15 eur), a nie vo výške zodpovedajúcej zásadám pomerného uspokojenia. Súdom v tejto súvislosti vyčítal, že ani jeden z nich nezohľadnil skutočnosť, že poškodený si náhradu škody uplatnil bez prihliadnutia na pohľadávky ďalších veriteľov, teda spôsobom nepomerným a nerovnomerným. Nakoľko, podľa názoru obvineného, z takejto formulácie odsudzujúceho rozsudku vyplýva, že on ako dlžník bol schopný plniť svoje splatné záväzky v celej výške, mal za to, že takéto rozhodnutie je v priamom rozpore s formálnymi znakmi skutkovej podstaty trestného činu

zvýhodňovania veriteľa v zmysle § 240 Tr. zák. Na doplnenie poukázal na nález Ústavného súdu Slovenskej republiky z 03.07.2012, sp. zn. IV. ÚS 55/2012, v zmysle ktorého „škodou v prípade trestného činu zvýhodňovania veriteľa podľa § 240 Tr. zák. je hodnota zmarenej pohľadávky v tej jej časti, ktorá by bola inak pomerne uspokojená.“ V zmysle odôvodnenia citovaného nálezu Ústavného súdu Slovenskej republiky „z toho vyplýva, že čiastka, ktorá vo všeobecnosti tvorí nárok na náhradu škody v prípade trestného činu zvýhodňovania veriteľa, bude s najväčšou pravdepodobnosťou nižšia ako suma zodpovedajúca celkovému dlhu, ktorý dlžník voči veriteľovi (poškodenému) má.“

Záverom svojho dovolania, obvinený, odvolávajúc sa na konštantnú judikatúru Ústavného súdu Českej republiky i Najvyššieho súdu Českej republiky, založenú na princípe ultima ratio, z ktorého vyplýva, že ochrana majetkových vzťahov má byť v prvom rade uplatňovaná prostriedkami občianskeho a obchodného práva a až tam, kde je taká ochrana neúčinná a kde porušenie súkromnoprávných vzťahov svojou intenzitou dosahuje zákonom predpokladanú nebezpečnosť, je na mieste uvažovať o trestnej zodpovednosti, poukázal na to, že poškodený podal trestné oznámenie po takmer troch rokoch, počas ktorých mal možnosť domáhať sa svojho nároku v obchodnoprávnom konaní, čo však nevyužil. Obvinený, citujúc nález Ústavného súdu Slovenskej republiky zo 14.12.2011, sp. zn. I. ÚS 316/2011, dodal, že rovnaký názor zastáva aj Ústavný súd Slovenskej republiky.

Z uvedených dôvodov sa obvinený podaným dovolaním domáhal preskúmania napadnutého rozhodnutia odvolacieho súdu ako aj konania na súde prvého stupňa, keďže vytýkané pochybenia neboli v konaní o riadnom opravnom prostriedku napravené, a žiadal, aby dovolací súd rozsudkom vyslovil porušenie zákona v § 371 ods. 1 písm. i) Tr. por. a súčasne zrušil napadnuté rozhodnutie, vrátane predchádzajúceho rozhodnutia súdu prvého stupňa, a prikázal ako odvolaciemu súdu, tak aj súdu prvého stupňa, aby vec v potrebnom rozsahu znovu prerokovali a rozhodli.

V súlade s ustanovením § 376 Tr. por. prvostupňový súd dovolanie obvineného doručil na vyjadrenie stranám, ktoré by mohli byť rozhodnutím o dovolaní priamo dotknuté.

Podľa prokurátora Okresnej prokuratúry Brezno sa s dovolaním obvineného a jeho dôvodmi nemožno stotožniť ani s nimi súhlasiť. Vo svojom vyjadrení k dovolaniu obvineného zotrval na jednotlivých dôkazoch, zadovážených v prípravnom konaní a opätovne vykonaných v konaní pred súdom, ktoré podľa jeho názoru dostatočne preukazovali, že obvinený ako dlžník a konateľ spoločnosti W., S..X..F., ktorý nebol schopný splniť svoje splatné záväzky, zmaril čo aj čiastočne uspokojenie svojho veriteľa - spoločnosti G., S.. S. X..F.. - tým, že v období od 27.06.2007 do 31.12.2008 zvýhodnil iných veriteľov, a takto, v súlade so znaleckým posudkom a zásadou pomerného uspokojenia veriteľov spôsobil škodu vo výške 8 137,15 eur. Prokurátor, majúc za to, že tak prvostupňový súd ako aj druhostupňový súd postupovali správne, zákonne a na základe dostatočne zisteného skutkového stavu, uzavrel, že ani v konaní jedného zo súdov nemožno konštatovať porušenie zákona v zmysle ustanovenia § 371 ods. 1 písm. i) Tr. por. Navrhol preto, aby Najvyšší súd Slovenskej republiky ako dovolací súd, konštatujúc, že nie sú preukázané dôvody dovolania, dovolanie obvineného podľa § 392 ods. 1 Tr. por. zamietol.

K dovolaniu obvineného podal prostredníctvom svojho splnomocnenca JUDr. Jozefa Tarabčáka písomné vyjadrenie aj poškodený, ktorý neuplatnenie nároku voči spoločnosti W., S..X..F. v obchodnoprávnom konaní ospravedlňoval tým, že obvinený ho stále ubezpečoval o tom, že faktúry zaplatí, hoci vedel, že celý majetok spoločnosti W., S..X..F. previedol. Poškodený zároveň zdôraznil, že nárok fakturovaný z titulu nájomného za stroj nemožno stotožňovať s nárokom uplatneným v trestnom konaní voči obvinenému ako fyzickej osobe z titulu náhrady spôsobenej trestným činom, upriamiac pozornosť na to, že rovnako boli nároky poškodeného hodnotené aj v dovolateľom citovom náleze Ústavného súdu Slovenskej republiky, sp. zn. IV. ÚS 55/2012. Dodal, že aj v prípade, ak by uplatnil nárok voči svojmu dlžníkovi (spoločnosti W., S..X..F.), nemalo by to žiaden vplyv na trestnú zodpovednosť jej konateľa, ktorý ho úmyselne klamal, že pohľadávku zaplatí, zatiaľ čo previedol majetok, ktorý na uspokojenie pohľadávky mohol slúžiť.

Poukazovanie na princíp ultima ratio označil poškodený za nesúladný s trestným právom a doplnil, že v aktuálnej judikatúre sa tento pripustil len vo sfére tzv. materiálnej protiprávnosti trestného činu, teda len pri posudzovaní závažnosti prečinov v zmysle § 10 ods. 2 Tr. zák.

V reakcii na spochybňovanie záveru súdu poukazom na znalecký posudok a jeho rozpor s ním poškodený odkázal na str. 8-9 odôvodnenia prvostupňového rozsudku, kde sa podľa jeho názoru okresný súd s týmto rozporom vysporiadal. Súd sa podľa poškodeného správne vysporiadal aj s (ne)schopnosťou obvineného uhrádzať splatné záväzky.

Dovoláním napadnutý rozsudok považoval z uvedených dôvodov za zákonný, správny a spravodlivý aj v otázke trestnej zodpovednosti, trestu aj vo výroku o povinnosti nahradiť škodu, a preto navrhol dovolanie podľa § 3825 písm. c) Tr. por. odmietnuť.

Vyjadrenie prokurátora Okresnej prokuratúry Brezno k dovolaniu obvineného bolo súdom prvého stupňa doručené obhajcovi obvineného a splnomocnencovi poškodeného a vyjadrenie poškodeného k dovolaniu obvineného okresnej prokuratúre a obhajcovi obvineného. Na základe usmernenia Najvyššieho súdu Slovenskej republiky boli predmetné vyjadrenia k dovolaniu podané zo strany okresnej prokuratúry a poškodeného doručené súdom prvého stupňa aj samotnému obvinenému.

K obohm predmetným vyjadreniam k podanému dovolaniu zaujal obvinený prostredníctvom svojho obhajcu písomné stanovisko z 15.08.2016, ktorým vo vzťahu k vyjadreniu poškodeného upozornil na skutočnosť, že flagrantnému rozporu medzi neprimerane vysokou výškou náhrady škody v sume 8 137,15 eur, ktorá predstavuje celú pohľadávku veriteľa, a znakom skutkovej podstaty trestného činu zvýhodňovania veriteľa podľa § 240 Tr. zák., založenom na porušení povinnosti pomerného uspokojenia veriteľov dlžníka nachádzajúceho sa v úpadku, poškodený zámerne nevenoval pozornosť. Cítujúc dotknutú časť vyjadrenia okresnej prokuratúry, na jeho adresu konštatoval, že okresná prokuratúra sama nepriamo poukázala na rozpor predmetného rozhodnutia súdu v časti výšky náhrady škody, ktorá mala byť vyčíslená vo výške pomerného uspokojenia v čase, keď k predmetnému činu došlo.

Rovnako ako v podanom dovolaní súdu prvého stupňa vyčítal, že v odôvodnení svojho rozhodnutia, hoci opierajúc sa o znalecký posudok č. 5/2013 Ing. Anny Saksovej z odvetvia účtovníctvo a daňovníctvo, ktorá v ňom na jednej strane charakterizovala spoločnosť W., S..X..F.. v období od októbra 2007 do konca roka 2008 ako prekapitalizovanú, a teda majúcu dostatok finančných prostriedkov na krytie svojich bežných pasív, a vzápätí, napriek konštatovaniu, že pre nedostatok podkladov nebolo možné určiť presnú výšku uspokojenia pohľadávok poškodeného, určila, že spoločnosť W., S..X..F.. mala možnosť len pomerného uspokojenia poškodeného, dospel v rozpore s uvedeným k záveru, že menovaná spoločnosť nebola schopná plniť svoje splatné záväzky, a teda že obvinený z pozície štatutárneho orgánu spoločnosti naplnil všetky znaky skutkovej podstaty trestného činu zvýhodňovania veriteľa podľa § 240 Tr. zák.

Obvinený zopakoval aj svoje výhrady voči výroku o náhrade škody, keď v tomto mal súd prvého stupňa podľa jeho názoru vychádzať z výroku o vine a škodu vyčísliť vo výške, v akej mala byť v súlade so zásadou pomerného uspokojenia pohľadávky poškodeného uspokojená v čase, keď došlo k spáchaniu prečinu. Podľa presvedčenia obvineného ho súd nemôže odsúdiť za prečin zvýhodňovania veriteľa a zároveň mu uložiť povinnosť nahradiť škodu v celej výške tak, ako si ju uplatnil poškodený, keďže v takejto výške by v žiadnom prípade nemohla byť v súlade so zásadou pomerného uspokojenia uspokojená v čase spáchania prečinu. Dodal, že pokiaľ súd pokladal v predmetnom konaní za obtiažne určiť výšku škody v súlade so zásadou pomerného uspokojenia, mal využiť svoje procesné právo a konanie v tejto časti vylúčiť na prejednanie v samostatnom civilnom konaní. V tejto súvislosti považoval za neprípustné, aby nesúladiť výroku o vine s výrokom o výške náhrady škody zakladal protiprávny stav zapríčinený len neschopnosťou vyčíslenia skutočnej škody. Na podporu svojich tvrdení opätovne poukázal na nález Ústavného súdu Slovenskej republiky z 03.07.2012, sp. zn. IV. ÚS 55/2012, pričom naďalej zotrval na petite formulovanom podaným dovolaním.

Reagujúc na vyjadrenie poškodeného k dovolaniu obvineného, prokurátor okresnej prokuratúry Brezno svojím písomným podaním z 02.08.2016 oznámil, že aj naďalej sa v plnom rozsahu stotožňuje s rozsudkom Okresného súdu Brezno z 22.10.2015, sp. zn. 3 T 76/2014, v spojení s uznesením Krajského súdu v Banskej Bystrici zo 14.01.2016, sp. zn. 2 To 121/2015, a to tak v otázke uznania viny obvineného, ako aj v súvislosti s trestom, ktorý mu bol uložený.

Na základe pokynu Najvyššieho súdu Slovenskej republiky doručil súd prvého stupňa vyššie uvedené

vyjadrenie obvineného z 15.08.2016 Okresnej prokuratúry Brezno a splnomocnencovi poškodeného a vyjadrenie Okresnej prokuratúry Brezno z 02.08.2016 obvinenému, jeho obhajcovi i splnomocnencovi poškodeného.

Prokurátor Okresnej prokuratúry Brezno reagoval na doručené vyjadrenie dovolateľa z 15.08.2016 podaním totožným s jeho vyjadrením z 02.08.2016.

Priestor na zaujatie stanoviska k doručeným vyjadreniam opätovne využil aj poškodený, ktorý svojím vyjadrením z 10.04.2017, podaným prostredníctvom svojho splnomocnenca, vyjadril súhlas s vyjadrením prokuratúry z 02.08.2016, potvrdiac, že rozsudok považuje za vecne správny vo výroku o vine, treste aj náhrade škody. Na druhej strane, výklad vyjadrenia prokurátora, záverov znaleckého posudku, ako aj odôvodnenia rozsudku, prezentovaný obvineným v jeho vyjadrení z 15.08.2016, označil poškodený za účelový. Za nedôvodný a v rozpore s vykonanými dôkazmi považoval aj záver dovolateľa, že vo výroku o náhrade škody mala byť škoda vyčíslená v súlade so zásadou pomerného uspokojenia. Argumentoval znaleckým posudkom č. 05/2013 znalkyne Ing. Anny Saksovej, z ktorého vyplýva, v akej výške bolo k poslednému dňu mesiacov 10/2007 až 09/2008 možné jeho pomerné uspokojenie, pričom zdôraznil, že súčet súm, ktoré mu počas roka mohol dlžník uhradiť, predstavuje spolu 13 444,51 eur, pričom dlžná suma predstavovala 8 137,16 eur. To znamená, že v priebehu roka mohol dlžník uhradiť celý nesplatený záväzok, pričom rezerva predstavovala 5 307,35 eur. Vychádzajúc z uvedeného, nesúhlasil s tvrdením, že dlžník mohol jeho pohľadávku uspokojiť iba pomerne. Dodal, že aj v ďalšom období, t.j. v októbri 2008 a v priebehu roka 2009, mal dostatok prostriedkov, aby počas určitého obdobia - aj pri pomernom uspokojovaní - splatil celý záväzok. Podľa poškodeného svedčí o možnosti dlžníka splatiť dlh aj to, že 31.12.2007, t.j. v čase splatnosti pohľadávky poškodeného, poskytol pôžičku spoločnosti W. S..X..F.. vo výške 1 45 376,09 eur a 12.12.2008 J.. D. vo výške 24 131,98 eur. Ak totiž dlžník poskytol v uvedenej výške pôžičky, mohol nesporne uhradiť aj svoj záväzok voči poškodenému. Za účelom podpory svojich tvrdení poškodený poukázal na záver znaleckého posudku č. 05/2013, formulovaný v odpovedi na otázku č. 1, z ktorého vyplýva, že od 01.06.2007 do 31.12.2008 mal dlžník dostatok prostriedkov na splácanie záväzkov, čomu podľa neho zodpovedá aj odpoveď na otázku č. 2, v zmysle ktorej bol dlžník schopný plniť svoje splatné záväzky od 01.10.2007 do 30.11.2008 s tým, že za obdobie mesiacov jún až september 2007 nebolo túto jeho schopnosť pre absenciu dokladov možné zhodnotiť. Rovnako, z odpovede na otázku č. 3 nesporne vyplýva, že dlžník v období od 27.06.2007 do 31.12.2008 uprednostnil pred poškodeným iných veriteľov. Poškodený doplnil, že tieto závery plne podporujú aj závery a zistenia znalkyne v doplnku č. 1, a preto je rozsudok správny a zákonný aj vo výroku o náhrade škody.

Záverom svojho vyjadrenia poškodený poznamenal, že dovolanie, hoci podané z dôvodu podľa § 371 ods. 1 písm. i) Tr. por., poukazuje iba na nesprávne skutkové zistenia a nesprávne hodnotenie dôkazov, ktoré dovolací súd nemôže meniť ani skúmať.

Z uvedených dôvodov považoval poškodený podané dovolanie za nedôvodné, a preto ho navrhol podľa § 382 písm. c) Tr. por. odmietnuť alebo podľa §392 ods. 1 Tr. por. zamietnuť.

V reakcii na vyjadrenie Okresnej prokuratúry Brezno z 02.08.2016 obvinený, konštatujúc, že toto nepoukazuje na nové stanoviská, zotrval na svojich skorších vyjadreniach uvedených v samotnom dovolaní i vo vyjadrení z 15.08.2016.

Následne súd prvého stupňa po opakovanom odstránení vytknutých nedostatkov predložil vec dovolaciemu súdu.

Najvyšší súd Slovenskej republiky ako súd dovolací (§ 377 Tr. por.) po preskúmaní predloženého spisového materiálu a obsahu dovolania zistil, že dovolanie obvineného K. T. proti napadnutému právoplatnému uzneseniu krajského súdu je prípustné (§ 368 ods. 1, ods. 2 písm. h) Tr. por. v spojení s § 566 ods. 3 Tr. por.), bolo podané oprávnenou osobou (§ 369 ods. 2 písm. b) Tr. por.), v zákonom stanovenej lehote (§ 370 ods. 1 Tr. por.) a na zákonom určenom mieste (§ 370 ods. 3 Tr. por.). Dovolanie súčasne spĺňa podmienky uvedené v § 372 a § 373 Tr. por., ako aj obsahové náležitosti uvedené v § 374 Tr. por., a nie je daný dôvod na postup súdu podľa § 382 Tr. por. ani podľa § 392 ods.

1 Tr. por.

Zároveň dospel k záveru, že dôvod dovolania podaného v prospech obvineného uplatnený podľa § 371 ods. 1 písm. i) Tr. por. je zjavne preukázaný, a je teda zrejmé, že dovolateľom vytýkané nedostatky povedú k postupu podľa § 386, § 388 ods. 1 Tr. por. V zmysle § 382a Tr. por. preto o dovolaní obvineného rozhodol na neverejnom zasadnutí, na ktorom preskúmal zákonnosť a odôvodnenosť výroku napadnutého rozhodnutia, proti ktorému dovolateľ podal dovolanie, ako aj správnosť postupu konania, ktoré rozhodnutiu predchádzalo, so zameraním na dôvod dovolania podľa § 371 ods. 1 písm. i) Tr. por., ktorý je uvedený v dovolaní a ktorým je dovolací súd podľa § 385 ods. 1 Tr. por. viazaný.

Podľa § 382a Tr. por. dovolací súd môže rozhodnúť aj na neverejnom zasadnutí o dovolaní, ak zistí, že dôvody dovolania, ktoré bolo podané v prospech obvineného, sú zjavne preukázané a je zrejmé, že vytýkané nedostatky povedú k postupu podľa § 386 a § 388 ods. 1.

Podľa § 386 ods. 1 Tr. por. ak bol dovolacím súdom zistený dôvod dovolania podľa § 371, vysloví rozsudkom porušenie zákona v príslušných ustanoveniach, o ktoré sa tento dôvod opiera.

Podľa § 386 ods. 2 Tr. por. súčasne s výrokom uvedeným v odseku 1 dovolací súd zruší napadnuté rozhodnutie alebo jeho časť, alebo aj chybné konanie, ktoré napadnutému rozhodnutiu predchádzalo. Po zrušení rozhodnutia odvolacieho súdu dovolací súd podľa okolností prípadu zruší aj predchádzajúce rozhodnutie súdu prvého stupňa. Ak je nezákonný len niektorý výrok napadnutého rozhodnutia alebo rozhodnutia súdu prvého stupňa a ak ho možno oddeliť od ostatných, zruší dovolací súd len tento výrok. Ak však zruší hocí len sčasti výrok o vine, zruší vždy súčasne celý výrok o treste, ako aj ďalšie výroky, ktoré majú vo výroku o vine svoj podklad. Zruší aj ďalšie rozhodnutia na zrušené rozhodnutie obsahovo nadväzujúce, ak vzhľadom na zmenu, ku ktorej došlo zrušením, stratili podklad.

Podľa § 388 ods. 1 Tr. por. dovolací súd po zrušení napadnutého rozhodnutia alebo niektorého jeho výroku prikáže spravida súdu, o ktorého rozhodnutie ide, aby vec v potrebnom rozsahu znovu prerokoval a rozhodol.

Podľa § 371 ods. 1 písm. i) Tr. por. dovolanie možno podať, ak rozhodnutie je založené na nesprávnom právnom posúdení zisteného skutku alebo na nesprávnom použití iného hmotnoprávneho ustanovenia; správnosť a úplnosť zisteného skutku však dovolací súd nemôže skúmať a meniť.

Podľa § 371 ods. 5 Tr. por. dôvody podľa odseku 1 písm. i) a podľa odseku 3 nemožno použiť, ak zistené porušenie zákona zásadne neovplyvnilo postavenie obvineného.

Ako je zrejmé zo zákonnej dikcie dovolateľom uplatneného dovolacieho dôvodu uvedeného v § 371 ods. 1 písm. i) Tr. por., tento dovolací dôvod predpokladá výlučne chyby právne, ktoré sa dotýkajú právneho posúdenia zisteného skutku v tom zmysle, že tento bol v rozpore s Trestným zákonom posúdený buď ako prísnejšie alebo miernejšie trestný čin alebo že vôbec nemal byť posúdený ako trestný čin pre existenciu niektorej Trestným zákonom predpokladanej okolnosti vylučujúcej trestnú zodpovednosť páchatela alebo protiprávnosť činu. Spomenutý dovolací dôvod je okrem toho daný aj nesprávnou aplikáciou iného hmotnoprávneho ustanovenia, ktorá nemusí bezprostredne súvisieť len s právnym posúdením skutku, ale sa môže dotýkať napríklad rozhodovania o treste či ochrannom opatrení. Predmetný dôvod dovolania ale vylučuje námietky skutkové (§ 371 ods. 1 písm. i) Tr. por., veta za bodkočiarkou), čo znamená, že nie je prípustné namietat, že skutok tak, ako bol zistený súdmi prvého a druhého stupňa, bol zistený nesprávne a neúplne, a tiež hodnotenie vykonaných dôkazov. Dovolací dôvod podľa § 371 ods. 1 písm. i) Tr. por. slúži výlučne k náprave hmotnoprávných chýb.

Z toho vyplýva, že na podklade tohto dovolacieho dôvodu nie je možné posudzovať a hodnotiť správnosť a úplnosť skutkového stavu v zmysle § 2 ods. 10 Tr. por., ani preverovať úplnosť vykonaného dokazovania a správnosť hodnotenia jednotlivých dôkazov podľa § 2 ods. 12 Tr. por., keďže to sú otázky upravené normami procesného práva, a nie hmotným právom. Tento záver

zodpovedá skutočnosti, že dovolanie je mimoriadnym opravným prostriedkom, prejednávanej najvyšším súdom, ktorého prax ako súdu dovolacieho dôsledne vychádza zo zásady, že trestné konanie je založené na princípe dvojinstančnosti. Dovolanie ani prostredníctvom tohto dovolacieho dôvodu nenahradzuje riadne opravné prostriedky, ani iné mimoriadne opravné prostriedky, ktorých uplatnením možno riešiť niektoré nedostatky v skutkových zisteniach. Tie v rámci dovolacieho konania nemožno znovu vytvárať, či zásadne meniť, nakoľko aj právna úprava dovolacieho konania predpokladá, že v tomto konaní nebude dokazovanie vykonané vôbec alebo len celkom výnimočne, v značne obmedzenom rozsahu a zamerané výlučne na to, aby mohlo byť rozhodnuté o dovolaní (§ 379 ods. 2 Tr. por.).

Dovolací dôvod uplatnený podľa § 371 ods. 1 písm. i) Tr. por. súvisí s nesprávnou aplikáciou zákonných znakov skutkovej podstaty trestného činu na zistený skutkový stav, ktorým je dovolací súd viazaný, prípadne nesprávnou aplikáciou iných noriem hmotného práva. Dovolací súd hodnotí skutkový stav pri rozhodovaní o dovolaní, ktoré sa opiera o dôvod dovolania podľa § 371 ods. 1 písm. i) Tr. por., len z toho hľadiska, či skutok, z ktorého bol obvinený uznaný za vinného, bol v skutkovej vete rozsudku vymedzený tak, aby zodpovedal znakom skutkovej podstaty príslušného trestného činu.

Trestný čin ako určitú právnu konštrukciu vymedzuje Trestný zákon uzavretým komplexom presne definovaných objektívnych a subjektívnych znakov, ktoré v súhrne vytvárajú skutkovú podstatu trestného činu. Ako sa skutok prejavuje vo vonkajšom svete, definuje predovšetkým objektívna stránka skutkovej podstaty, ktorá je tvorená súhrnom znakov charakterizujúcich konanie a následok vrátane kauzálneho vzťahu medzi nimi.

Z uvedeného je zjavné, že predmetom dovolacieho dôvodu vzneseného podľa § 371 ods. 1 písm. i) Tr. por. môže byť len nesprávne právne posúdenie skutku uvedeného v skutkovej vete rozhodnutia ustálenej súdmi prvého a druhého stupňa, ale nikdy samotné skutkové zistenia, ktoré sú jej obsahom a ktoré už nie je možné akokoľvek dopĺňať a meniť.

Jednoducho povedané, dovolací súd je zisteným skutkovým stavom viazaný, ale len za predpokladu, že skutková veta obsiahnutá vo výrokovvej časti rozhodnutia obsahuje vyjadrenie všetkých skutkových okolností, ktoré vyžaduje použitá právna kvalifikácia skutku, respektíve ak skutkové zistenia ustálené súdmi nižších stupňov vykazujú všetky znaky určené zákonom pre naplnenie skutkovej podstaty príslušného trestného činu. Uvedené však nemožno chápať tak, že požiadavka na vyjadrenie všetkých skutkových okolností vyžadovaných použitou právnou kvalifikáciou skutku je splnená formálne slovným uvedením znaku skutkovej podstaty v texte skutkovej vety. Musí zodpovedať zákonnému vymedzeniu príslušného znaku v zmysle právne relevantného obsahu, ustáleného zákonom zodpovedajúcim spôsobom vykonania a hodnotenia dôkazov.

Vzhľadom na uvedené sa v prejednávanej veci dovolací súd, limitovaný v rámci prieskumu z dôvodu podľa § 371 ods. 1 písm. i) Tr. por. posúdením správnosti právnej kvalifikácie vo vzťahu ku skutku zistenému napadnutým rozhodnutím, nezaoberal tými námietkami obvineného, ktorými tento v podstate namietal rozsah dokazovania a nesprávne hodnotenie vykonaných dôkazov, najmä znaleckého posudku č. 5/2013 vypracovaného znalkyňou z odvetvia účtovníctvo a daňovníctvo Ing. Annou Saksovou a jej výpovede na hlavnom pojednávaní dňa 22.10.2015, súdmi obidvoch stupňov a tieto zároveň sám hodnotil zo svojho uhla pohľadu, keďže tento druh vád nespadá pod citovaný ani žiaden iný dôvod dovolania uvedený v § 371 ods. 1 Tr. por. Prostredníctvom uvedených námietok totiž obvinený súdom vytýkal procesný postup, ktorý zvolili pri aplikácii ustanovení § 2 ods. 10 a ods. 12 Tr. por., a domáhal sa iného spôsobu hodnotenia súdom vykonaných dôkazov, na čo však najvyšší súd v rámci konania o dovolaní nie je oprávnený.

V danom prípade preto najvyšší súd, na podklade obvineným uplatneného dovolacieho dôvodu, skúmal len, či konaním obvineného K. T., tvoriacim skutkovú vetu odsudzujúceho rozsudku Okresného súdu Brezno (keďže odvolací súd vo svojom uznesení napadnutom dovolaním obvineného skutkové zistenia nijako nemodifikoval, keď odvolanie obvineného podľa § 319 Tr. por. zamietol), boli naplnené (dovolaním obvineného namietané) formálne znaky skutkovej podstaty prečinu zvýhodňovania veriteľa

podľa § 240 ods. 1, ods. 2 Tr. zák., zo spáchania ktorého bol uznaný vinným.

Trestného činu zvýhodňovania veriteľa sa v jeho základnej skutkovej podstate podľa § 240 ods. 1 Tr. zák. dopustí ten, kto ako dlžník, ktorý nie je schopný plniť svoje splatné záväzky, zmariť, hoci aj len čiastočne, uspokojenie svojho veriteľa tým, že zvýhodní iného veriteľa.

Kvalifikovaná skutková podstata tohto trestného činu, vyjadrená v odseku 2 (respektíve v odseku 3) citovaného ustanovenia, vyžaduje spôsobenie väčšej škody (respektíve škody veľkého rozsahu).

Uvedený trestný čin je tzv. úpadkovým deliktom, ktorého objektom je právo veriteľa, teda osoby, ktorá má voči páchatelovi právo na plnenie na základe existujúceho záväzkového právneho vzťahu, na uspokojenie jeho pohľadávky spôsobom zodpovedajúcim zásadám konkurzného konania upravených v ustanoveniach zákona č. 7/2005 Z. z. o konkurze a reštrukturalizácii a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o konkurze“) a ktorého podstatu tvorí, ako to vyplýva z účelu sledovaného právnou úpravou danou citovaným zákonom, právo každého z viacerých veriteľov na pomerné uspokojenie svojich pohľadávok z dlžníkovho majetku.

Objektívna stránka uvedeného trestného činu predpokladá, že páchatel zmariť, hoci aj len čiastočne, uspokojenie svojho veriteľa tým, že zvýhodní iného svojho veriteľa na úkor ostatných veriteľov, či minimálne na úkor jedného veriteľa. Za zmarenie uspokojenia veriteľa pritom možno považovať nemožnosť veriteľa ani čiastočne dosiahnuť uspokojenie svojej pohľadávky z majetku dlžníka. Čiastočné zmarenie potom spočíva v tom, že veriteľ nemôže dosiahnuť uspokojenie svojej pohľadávky v tom rozsahu, v akom by ho dosiahol pri pomernom a rovnomernom uspokojení všetkých veriteľov bez zvýhodnenia niektorého z nich. Uspokojením veriteľa sa pritom rozumie poskytnutie takého plnenia v prospech veriteľa, ktoré je obsahom záväzkového právneho vzťahu medzi ním a dlžníkom podľa dôvodu vzniku tohto vzťahu. Zvýhodnenie veriteľa potom spočíva v tom, že sa mu dostane od dlžníka, ktorý nie je schopný plniť svoje splatné záväzky, plnenie nezodpovedajúce zásade pomerného uspokojenia, a to na úkor ostatných veriteľov (veriteľa) toho istého dlžníka. Zvýhodnenie veriteľa v tomto zmysle teda nevyžaduje, aby bol takýto veriteľ na úkor ostatných uspokojený úplne, postačí, ak od páchatela obdrží viac, než by zodpovedalo pomernému a rovnomernému uspokojeniu všetkých veriteľov. Z toho vyplýva, že za situácie, keď dlžník nie je schopný plniť svoje splatné záväzky, musí postupovať tak, že bude uspokojovať veriteľov len pomerne a rovnomerne, a teda zaobchádzať s veriteľmi, ktorí majú rovnaké práva, rovnako, a to bez ohľadu na to, v akom poradí nadobudli splatnosť ich pohľadávky.

Z uvedeného je zrejmé, že nevyhnutným predpokladom vyvedenia trestnej zodpovednosti za spáchanie trestného činu zvýhodňovania veriteľa je nielen existencia minimálne dvoch veriteľov, ktorí majú voči tomu istému dlžníkovi, každý z veriteľov samostatne, minimálne jednu splatnú pohľadávku, pričom nie je rozhodujúce, či ide o osoby fyzické, právnické alebo štát, alebo či ide o podnikateľské subjekty alebo nie, ale skutková podstata tohto trestného činu tiež vyžaduje, aby išlo zároveň o dlžníka, ktorý nie je schopný plniť svoje splatné záväzky, teda dlžníka, ktorý je platobne neschopný. Takým dlžníkom môže byť fyzická alebo právnická osoba, pričom môže ísť o podnikateľa, ale aj o osobu, ktorá nie je podnikateľom. Z hľadiska osoby páchatela ide teda v zmysle § 128 ods. 8 Tr. zák. o konkrétny subjekt, ktorý má požadovanú vlastnosť, t.j. že je (buď on sám alebo právnická osoba, v mene ktorej koná) dlžníkom, ktorý nie je schopný plniť svoje splatné záväzky.

Trestný čin zvýhodňovania veriteľa nemá skutkovú podstatu s tzv. blanketovou dispozíciou, ktorá by vyslovene odkazovala na zákon o konkurze, ale sám opisuje zakázané konanie, a to bez toho, aby sa akokoľvek dovoľával mimotrestnej právnej úpravy. Platobná neschopnosť dlžníka je však v základnej skutkovej podstate vyjadrená ako tzv. normatívny znak, a preto ju treba vykladať v spojitosti so zákonom o konkurze. To napokon vyplýva aj z toho, že Trestný zákon na svoje účely pojem "platobná neschopnosť", či pojem "dlžník, ktorý nie je schopný plniť svoje splatné záväzky" žiadnym spôsobom nedefinuje. V praxi sa preto, vychádzajúc z úpravy zákona o konkurze, vykladá ako stav, keď je dlžník v úpadku z dôvodu platobnej neschopnosti. K tomu treba dodať, že pre naplnenie znakov základnej skutkovej podstaty trestného činu zvýhodňovania veriteľa podľa § 240 ods. 1 Tr. zák. sa nevyžaduje,



aby bol na dlžníka v čase jeho protiprávneho konania už podaný návrh na vyhlásenie konkurzu, respektíve, aby na dlžníka už bol vyhlásený konkurz, keďže, ako vyplýva aj z už naznačeného, trestnosť je namierená skôr na postih prípadov marenia uspokojenia splatných pohľadávok veriteľov v dobe pred začatím konkurzného konania, pretože práve v tejto dobe je ohrozenie veriteľov zmenšovaním majetku dlžníka, ktorý je v úpadku, najväčšie, a to aj so zreteľom na skutočnosť, že po vyhlásení konkurzu je už právo dlžníka disponovať so svojím majetkom značne obmedzené a prevažne viazané na súhlas správcu konkurznej podstaty.

Na tomto mieste sa tiež žiada doplniť, že dlžník musí byť platobne neschopný v čase, keď sa dopúšťa protiprávneho konania, spočívajúceho vo zvýhodňovaní jedného svojho veriteľa (prípadne viacerých) na úkor iného svojho veriteľa (prípadne iných). Úpadok dlžníka vo forme platobnej neschopnosti musí protiprávnemu konaniu dlžníka vždy predchádzať.

Z hľadiska zavinenia sa pri trestnom čine zvýhodňovania veriteľa podľa § 240 ods. 1 Tr. zák. vyžaduje úmysel. Páchatel ako dlžník (respektíve ako osoba konajúca v mene právnickej osoby dlžníka) teda musí konať so zámerom vyhnúť sa pomernému uspokojeniu ostatných veriteľov a tým aspoň čiastočne zmať uspokojenie ich pohľadávok, prípadne si byť vedomý toho, že jeho konanie môže mať takýto následok, a pre prípad, že ho spôsobí, s ním byť uzrovaný.

Hoci je evidentné, že aby k spáchaniu trestného činu zvýhodňovania veriteľa podľa § 240 Tr. zák. mohlo dôjsť, musí znevýhodnenému veriteľovi vzniknúť ujma na majetku (škoda), základná skutková podstata tohto trestného činu, zakotvená v odseku 1 citovaného ustanovenia Trestného zákona, znak škody neobsahuje. Ten je výslovne vyjadrený až v odsekoch 2 a 3 dotknutého ustanovenia Trestného zákona, v ktorých zákonom stanovená výška škody predstavuje jeden zo znakov kvalifikovaných skutkových podstát tohto trestného činu. Škodou sa tu pritom rozumie (a to sa týka aj základnej skutkovej podstaty) škoda na majetku dotknutého veriteľa spočívajúca v tom, že neobdržal od dlžníka plnenie k uspokojeniu svojej pohľadávky, teda nedošlo k dôvodne očakávanému prírastku na majetku poškodeného veriteľa, ktoré by bolo možné dosiahnuť, keby dlžník, ktorý je v úpadku, uspokojil pohľadávky všetkých svojich veriteľov pomerne, podľa zásad úpadkového práva, a neodčerpal svoj majetok k uspokojeniu pohľadávky len zvýhodneného veriteľa. Ide v podstate o škodu v podobe ušlého zisku. Škoda tu preto predstavuje rozdiel medzi čiastkou, ktorou bola uspokojená pohľadávka zvýhodneného veriteľa, a čiastkou, ktorá by tomuto veriteľovi prináležala pri pomernom a rovnomernom uspokojení, pretože práve tento rozdiel predstavuje čiastku, o ktorú boli ostatní veritelia poškodení. Ide o hodnotu tej časti pohľadávky, ktorej pomerné uspokojenie inak mohol veriteľ dosiahnuť, ak by nedošlo k prednostnému uspokojeniu iného veriteľa. Z hľadiska subjektívnej stránky postačí spôsobenie ťažšieho následku uvedeného v § 240 ods. 2 a ods. 3 Tr. zák. z nedbanlivosti, keďže zákon tu nevyžaduje úmyselné zavinenie.

Podľa záverov okresného i krajského súdu obvinený spôsobom popísaným v skutkovej vete výrokovej časti prvostupňového rozsudku, ako dlžník, ktorý nebol schopný plniť svoje splatné záväzky, zmať, hoci aj len čiastočne, uspokojenie svojho veriteľa tým, že zvýhodnil iného veriteľa a spôsobil tak väčšiu škodu.

Podľa § 319 Tr. por. odvolací súd odvolanie zamietne, ak zistí, že nie je dôvodné.

Majúc na zreteli uvedenú charakteristiku kvalifikovanej skutkovej podstaty trestného činu zvýhodňovania veriteľa, vyjadrenú v § 240 ods. 2 Tr. zák. v spojení s § 240 ods. 1 Tr. zák., k naplneniu znakov ktorej malo v zmysle napadnutých rozhodnutí dôjsť konaním obvineného, dospel odvolací súd k záveru, že skutkovým zisteniam inkorporovaným do skutkovej vety napadnutého rozsudku súdu prvého stupňa obvinený podaným dovolaním oprávnene vyčítal absenciu vyjadrenia jedného z formálnych znakov skutkovej podstaty tohto trestného činu, spočívajúceho vo vlastnosti požadovanej Trestným zákonom pre subjekt tohto trestného činu, ako aj ich vzájomnú rozpornosť s právnou vetou, vyjadrujúcou podstatu spáchaného trestného činu, a to v otázke výšky škody spôsobenej poškodenému veriteľovi, ktorá je znakom podmieňujúcim použitie kvalifikovanej skutkovej podstaty, aplikovanej v prejednávanom prípade. Krajský súd naznačené nedostatky rozsudku súdu prvého stupňa taktiež neodstránil a

zamietnutím odvolania obvineného ho v celom rozsahu potvrdil.

Ako už bolo konštatované, nevyhnutným predpokladom vyvodenia trestnoprávnej zodpovednosti za trestný čin zvýhodňovania veriteľa je z hľadiska subjektu tohto trestného činu prítomnosť zákonom požadovanej vlastnosti. Páchateľom trestného činu podľa § 240 Tr. zák. totiž môže byť len dlžník, ktorý nie je schopný plniť svoje splatné záväzky. Táto vlastnosť páchatel'a ako jeden zo znakov skutkovej podstaty trestného činu, o ktorý v danej veci ide, musí byť preto ako nevyhnutná súčasť skutkových zistení konajúcich súdov explicitne, jasne a zrozumiteľne vyjadrená v skutkovej vete výroku rozsudku odsudzujúceho obvineného za jeho spáchanie, pričom jej konkrétne slovné vyjadrenie nie je rozhodujúce. Nutnosť vyjadrenia znaku skutkovej podstaty tohto trestného činu, spočívajúceho v tom, že jeho páchatel'om musí byť „dlžník, ktorý nie je schopný plniť svoje splatné záväzky,“ teda nie je sprevádzaná požiadavkou na jeho vyjadrenie v skutkovej vete použitím zákonnej formulácie, ktorá napokon, vždy nachádza svoje vyjadrenie v právnej vete výrokovej časti rozhodnutia. Nestačí teda, ak je uvedená vlastnosť páchatel'a vyjadrená len v právnej vete výrokovej časti odsudzujúceho rozsudku, ktorá je, ako už bolo naznačené, vo svojej podstate len doslovným prebratím zákonného znenia príslušnej skutkovej podstaty, ale ani ak len vyplýva z odôvodnenia dotknutého rozhodnutia. Ide totiž o okolnosť skutkového charakteru, ktorej danosť ako predpoklad trestnosti konkrétneho konania obvineného zachyteného v skutkovej vete výrokovej časti odsudzujúceho rozsudku, v nej musí byť obligatórne tiež vyjadrená, a to tak, aby naplnenie všetkých znakov skutkovej podstaty trestného činu, kladeného obvinenému za vinu, bolo zo skutkovej vety zrejmé aj pri jej izolovanom skúmaní, teda jej skúmaní mimo kontextu odôvodnenia dotknutého rozhodnutia.

Zo skutkovej vety výrokovej časti napadnutého rozsudku okresného súdu tak, ako bola prevzatá vyššie, však tento znak skutkovej podstaty trestného činu zvýhodňovania veriteľa nevyplýva, pričom uvedená okolnosť v nej nielenže nie je uvedená výslovne, ale záver o platobnej neschopnosti dlžníka z nej nie je možné ani vyvodiť. Okresný súd totiž v skutkovej vete svojho rozhodnutia konštatoval len, že obvinený ako konateľ spoločnosti W., S..X..F.. nepoužil finančné prostriedky získané z predaja tam označených nehnuteľností na pomerné uspokojenie pohľadávok poškodeného, ale na započítanie s pohľadávkami len jedného zo svojich veriteľov, a ďalej, že v období od 27.06.2007 do 31.12.2008 uprednostnil a uspokojoval iných veriteľov, a nie poškodeného. Konštatovanie uvedených skutkových zistení však neumožňuje identifikovať dôvod konania obvineného, jeho zámer, a najmä nie okolnosti, za akých obvinený uspokojoval iných veriteľov, a nie poškodeného, následkom čoho nemožno ohľadom jeho konania, popísaného v skutkovej vete napadnutého rozhodnutia, dospieť k spoľahlivému záveru o jeho podmienenosti zákonom vyžadovaným stavom platobnej neschopnosti. Že by dlžník v danom prípade nebol schopný plniť svoje splatné záväzky a obvinený o tom mal vedomosť (nakol'ko aj tento znak skutkovej podstaty predmetného trestného činu musí byť pokrytý úmyselným zavinením páchatel'a), nie je z okresným súdom zvolenej formulácie skutku vôbec zrejmé. Z výroku rozsudku vyplýva len, že obvinený uspokojoval iných veriteľov, nie však poškodeného. Avšak, okolnosť, na základe ktorej by toto jeho konanie malo byť, za súčasnej existencie zákazu trestného postihu samotnej neschopnosti dlžníka dodržať svoje záväzky, trestným, z popisu skutkových okolností žiadnym spôsobom nevyplýva. Skutočnosť, ktorá z obvyčajnej neschopnosti dlžníka splácať svoje záväzky robí trestný čin, tak vo vyjadrení skutkovej vety absentuje. V pozadí súdom prvého stupňa konštatovaného uspokojovania len niektorých veriteľov tak môže byť stav platobnej neschopnosti dlžníka, ale rovnako aj len jeho neochota hradiť práve záväzky poškodeného veriteľa, ktorá, ako už bolo uvedené, nemôže byť sama osebe postihovaná prostriedkami trestného práva. Pochybnosti o naplnení znaku skutkovej podstaty tohto trestného činu, spočívajúceho v tom, že ide o dlžníka, ktorý nie je schopný plniť svoje splatné záväzky, podporuje aj samotné zistenie, prevzaté do skutkovej vety výrokovej časti rozsudku zo znaleckého posudku z odvetvia ekonomiky, o tom, že v tam uvedenom období obvinený uprednostnil a pred poškodeným uspokojil iných svojich veriteľov. Citované zistenie totiž v spojení s absenciou konštatovania stavu platobnej neschopnosti dlžník vytvára priestor pre záver o tom, že spoločnosť W., S..X..F., v mene ktorej v posudzovanom čase obvinený konal, mala dostatok finančných prostriedkov, aby uspokojovala iných svojich veriteľov, a teda že nesplnenie záväzkov voči poškodenému nesúviselo so stavom jej platobnej schopnosti.

Navyše, podľa názoru najvyššieho súdu spoľahlivý záver o tom, že dlžník bol v čase spáchania skutku v stave platobnej neschopnosti, dostatočne nevyplýva ani z odôvodnenia napadnutých rozhodnutí. Odvolací súd sa, osvojac si na základe konštatovania, že nemá pochybnosti o správnosti skutkových zistení uvedených vo výroku prvostupňového rozsudku, v celom rozsahu úvahy okresného súdu, na margo obhajobou vznesených námietok, vrátane tých, ktorými obvinený namietal nepodloženie záverov o stave platobnej neschopnosti dlžníka, obmedzil len na hodnotenie obvineného a jeho schopností ako podnikateľa. Súd prvého stupňa sa so závermi znaleckého posudku, v zmysle ktorých bola spoločnosť W., S..X..F.. schopná plniť svoje záväzky, vysporiadal poukazom na skutočnosť, že znalkyňa nemala pri spracovaní znaleckého posudku k dispozícii všetky potrebné účtovné doklady, a skutočnosť, že menovaná spoločnosť nebola schopná naplniť svoje záväzky, potom vyvodil z toho, že bolo voči nej vedených niekoľko exekučných konaní a v rozhodnom období si vzala pôžičku. Nútený výkon rozhodnutí, ale ani vzatie si pôžičky však samé osebe ešte nemusia nevyhnutne znamenať insolventnosť dotknutého subjektu, a to najmä v situácii, keď, ako to akcentoval samotný okresný súd, v období od splatnosti prvej z neuhradených faktúr poškodeného (spoločnosti G., S.. S. X..F..) až do 31.12.2008 uhradila spoločnosť W., S..X..F.. svoje záväzky voči 85 iným veriteľom.

V nadväznosti na uvedené bude teda úlohou súdu prvého stupňa nielen formálne doplniť absentujúci znak skutkovej podstaty trestného činu zvýhodňovania veriteľa do skutkovej vety, ale predovšetkým venovať náležitú pozornosť objasneniu skutočností dôležitých z hľadiska naplnenia dotknutého znaku skutkovej podstaty predmetného trestného činu pre správne právne posúdenie konania obvineného. Okolnosť, že dlžník nie je schopný splácať svoje splatné záväzky, musí byť náležite objasnená tak, aby ju nebolo možné vyvrátiť, inak nemožno objektívnu stránku trestného činu zvýhodňovania veriteľa považovať za naplnenú. Stav platobnej neschopnosti dlžníka si teda ako jeden z nevyhnutných predpokladov trestnej zodpovednosti páchatel'a trestného činu zvýhodňovania veriteľa tiež vyžaduje dôsledné posúdenie a spoľahlivé preukázanie, ktoré nemožno na úkor obvineného preklenúť v rozpore so zásadou in dubio pro reo konštatovaním absencie potrebných dokladov. V situácii, keď skutočne absentujú podklady nevyhnutné pre odborné posúdenie skutočností dôležitejších pre trestné konanie, treba za účelom jej preukázania obstaráť a vykonať iné dôkazy, ktoré túto skutočnosť spoľahlivo preukážu. Dovolací súd v tejto súvislosti pripomína, že pri dokazovaní platobnej neschopnosti dlžníka treba vychádzať z toho, že za platobne neschopného sa nepovažuje dlžník, ktorý odmieta uhrádzať niektoré finančné záväzky, a že teda treba odlišovať prípady, keď dlžník nehradí svoje záväzky, preto, že ich hradiť nemôže, od situácie, keď ich hradiť nechce. Prihliadať treba tiež na to, že na naplnenie predmetného znaku nestačí ani len krátkodobá, či bežná (dočasná) neschopnosť dlžníka uhrádzať svoje splatné záväzky. Dobu, po ktorú dlžník nie je schopný uhrádzať svoje splatné záväzky, treba posúdiť vždy s ohľadom na okolnosti konkrétneho prípadu, a to aj vzhľadom na pravidlá riadneho hospodárenia, ako aj konkrétne hospodárske pomery toho ktorého dlžníka s prihliadnutím aj k tomu, či dlžník bude mať objektívnu možnosť, aby prípadne svoj stav platobnej neschopnosti v dohľadnej dobe zvrátil. Zároveň, podporne vychádzajúc zo zákona o konkurze, treba brať zreteľ na formu úpadku dlžníka, keďže predĺženie, na rozdiel od platobnej neschopnosti, nie je znakom skutkovej podstaty trestného činu zvýhodňovania veriteľa.

Ako už dovolací súd konštatoval, dôvodne sa v podanom dovolaní poukazovalo aj na nesprávny postup súdu prvého stupňa, odobrený krajským súdom, pri ustálení výšky škody spôsobenej súdeným trestným činom poškodenému.

Z predloženého spisového materiálu vyplýva, že poškodený (spoločnosť G., S.. S. X..F..) si v trestnom konaní voči obvinenému podaním zo dňa 16.06.2014 (č. l. 577) uplatnil z titulu neuhradenej faktúry č. 014/2007, znejúcej na 3 002,05 eur a splatnej dňa 27.06.2007, a č. 061/2007, znejúcej na 5 135,10 eur a splatnej dňa 09.10.2007, nárok na náhradu škody vo výške 8 137,15 eur, čiže vo výške plne zodpovedajúcej neuhradeným čiastkam, t.j. bez prihliadnutia na pohľadávky ďalších veriteľov dlžníka, a teda spôsobom nepomerným a nerovnomerným. Prvostupňový súd vo výroku svojho rozhodnutia konštatoval, že obvinený spôsobil trestným činom zvýhodňovania veriteľa poškodenému škodu vo výške 8 137,15 eur, teda v rovnakej výške, v akej si ju poškodený uplatnil. Uvedené vyčíslenie škody však nekorešponduje s právnou kvalifikáciou skutku ako prečinu zvýhodňovania veriteľa. Pri trestnom

čine zvýhodňovania veriteľa totiž škodou spôsobenou trestným činom nie je celá výška nezaplatenej faktúry (nezaplatených faktúr), ale len jej pomerná časť zodpovedajúca nároku na pomerné uspokojenie dotknutého veriteľa. Podstatou uvedeného trestného činu je totiž, ako už bolo niekoľkokrát konštatované, skutočnosť, že dlžník, teda obvinený, nie je schopný plniť svoje splatné záväzky, teda nemá dostatok finančných prostriedkov, aby uspokojil všetkých svojich veriteľov v plnej výške, a preto musí svoje splatné záväzky uspokojovať pomerne, aby nedochádzalo na jednej strane k zvýhodňovaniu tých veriteľov, ktorých pohľadávky by boli uspokojené v plnej výške, a na druhej strane k znevýhodňovaniu tých veriteľov, ktorých pohľadávky by neboli uspokojené vôbec. Z výroku rozsudku okresného súdu je zrejmé, že súd v ňom neurčil presne pomernú časť záväzku voči dotknutému poškodenému, ktorú obvinený bol spôsobilý uhradiť. Navyše, z odôvodnenia jeho rozhodnutia vyplýva, že obvineného zaviazal na náhradu celej škody uplatnenej poškodeným, z dôvodu, že pre absenciu účtovných dokladov nebolo možné zistiť presný rozsah záväzkov, ktoré mala spoločnosť W., S.X..F.. voči ostatným veriteľom, a teda ani určiť, v akej pomernej výške mohla spoločnosť W., S.X..F.. uspokojiť práve poškodeného. Hoci výrok o náhrade škody je vzhľadom na svoj procesný charakter (vyplývajúci z § 287 Tr. por.) vylúčený z prieskumu dovolacím súdom na podklade dovolacieho dôvodu uvedeného v § 371 ods. 1 písm. i) Tr. por., je evidentné, že výška prisúdenej náhrady škody zodpovedá výške škody, spôsobenie ktorej okresný súd konštatoval vo výrokovej časti svojho rozhodnutia ako jedno zo skutkových zistení, pričom kým z hľadiska základnej skutkovej podstaty trestného činu zvýhodňovania veriteľa nie je výška škody určujúca, v prejednávanom prípade podmienila použitie vyššej trestnej sadzby, a teda aplikáciu kvalifikovanej skutkovej podstaty uvedenej v § 240 ods. 2 Tr. zák.

Pritom bez toho, aby najvyšší súd prekročil rámec uplatneného dovolacieho dôvodu a preskúmaval skutkové zistenia súdov nižších stupňov, je už zo samotnej skutkovej vety výrokovej časti prvostupňového rozhodnutia a v nej vyjadrených skutkových okolností evidentné, že výška spôsobenej škody bola určená bez ohľadu na výšku pohľadávok ako všetkých tých veriteľov, ktorí boli v rozhodnom období dlžníkom uspokojení, tak aj všetkých tých veriteľov, ktorých pohľadávky neboli uspokojené vôbec, respektíve v rozsahu zodpovedajúcom zásade pomerného uspokojenia. Zo skutkovej vety síce vyplýva, že dlžník mal v dotknutom období viac ako dvoch veriteľov, ako aj to, že uspokojoval a zároveň neuspokojoval viac ako jedného veriteľa, avšak do popisu skutku nezahrnul, o ktorých všetkých konkrétnych uspokojených i neuspokojených veriteľov šlo, aká bola výška ich pohľadávok a v prípade ostatných poškodených veriteľov ani koľko by sa im malo dostať pri pomernom a rovnomernom uspokojení pohľadávok. Prvostupňový súd sa totiž pri vyčíslňovaní škody, aj to postupujúc nesprávne, obmedzil len na škodu, ktorú mal obvinený svojím konaním spôsobiť len jednému konkrétnemu poškodenému, a to spoločnosti, na podnet ktorej sa začalo trestné stíhanie. V tomto kontexte vyznieva aj obvinenie dovolateľa zo zneužívania prostriedkov trestného práva na uspokojovanie súkromnoprávných záujmov menej povážlivo. Nedostatok skutkovej vety teda spočíva aj v tom, že spôsob, akým došlo k zvýhodneniu iných veriteľov na úkor poškodeného veriteľa, okresný súd špecifikoval len vo vzťahu k jednému z viac než 80 veriteľov, ktorí mali byť v rozhodnom období dlžníkom uspokojení, a rovnako, škodu, ktorú mal obvinený svojím konaním spôsobiť, špecifikoval len vo vzťahu k jednému z poškodených veriteľov, hoci zo skutkovej vety (konkrétne z konštatovania, že finančné prostriedky získané z predaja nehnuteľností použila spoločnosť W., S.X..F.. na uspokojenie pohľadávok len jedného z veriteľov), ako aj z odôvodnenia rozsudku (napríklad v rozsahu zistenia o prebiehajúcich exekučných konaniach) vyplýva, mnohosť poškodených veriteľov. Podľa názoru najvyššieho súdu totiž bez objasnenia všetkých spomenutých okolností, a najmä zohľadnenia celého objemu pohľadávok splatných v čase spáchania skutku a celkovej výšky uspokojených pohľadávok, nie je možné dospieť k presvedčivému záveru o výške škody, ktorú obvinený poškodenému veriteľovi uvedenému vo výroku o vine napadnutého rozsudku okresného súdu spôsobil, a túto správne určiť. V akej konkrétnej výške došlo k zvýhodneniu veriteľa, t.j. aká konkrétna výška zo sumy, ktorá bola uhradená zvýhodnenému veriteľovi nad rámec povinnosti pomerného a rovnomerného uspokojenia veriteľov, by pri zákonne konformnom postupe obvineného prináležala poškodenému veriteľovi, musí byť v trestnom konaní z hľadiska naplnenia znakov kvalifikovanej skutkovej podstaty trestného činu zvýhodňovania veriteľa predmetom dokazovania. Najvyšší súd tak rovnako, ako vo vzťahu k stavu platobnej neschopnosti, aj v súvislosti s výškou škody, ktorá je v danom prípade znakom kvalifikovanej skutkovej podstaty predmetného trestného činu, pripomína, že ako taká musí byť tiež náležite, bez

pochybností a za súčasného rešpektovania zásady in dubio pre reo objasnená a vyjadrená spôsobom zodpovedajúcim prislúchajúcej právnej kvalifikácii.

Dovolací súd, vedomý si zákazu reformatio in peius, len pre úplnosť dodáva, že hoci vo vzťahu k poškodenému (spoločnosti G., S.. S. X..F..) bola spôsobená škoda (nesprávne, ako na to dovolací súd poukázal vyššie) ustálená v maximálnej možnej výške, nemožno vylúčiť, že po zohľadnení výšky pohľadávok aj ďalších veriteľov (poškodených), ktorí obvineným v čase spáchania skutku tiež nemuseli byť uspokojení spôsobom zodpovedajúcim zásade pomerného a rovnomerného uspokojenia, by celková škoda spôsobená konaním obvineného (v prípade preukázania naplnenia všetkých zákonom vyžadovaných znakov, v danom prípade najmä stavu platobnej neschopnosti) mohla byť aj vyššia, a teda podmieňujúca použitie kvalifikovanej skutkovej podstaty uvedenej v odseku 3 ustanovenia § 240 Tr. zák. Jej konštatovanie však už v novom rozhodnutí konajúcich súdov, a to ani v prípade jej spoľahlivého preukázania, nebude z dôvodu absencie opravných prostriedkov zo strany prokuratúry možné.

Obvinený podaným dovolaním napadol na podklade dovolacieho dôvodu podľa § 371 ods. 1 písm. i) Tr. por. aj výrok prvostupňového rozsudku o povinnosti náhrady škody. Nakoľko ten je aplikáciou procesných ustanovení, nebolo možné zaoberať sa jeho správnosťou z hľadiska nesprávneho použitia hmotnoprávneho ustanovenia. Avšak, vzhľadom na skutočnosť, že v dôsledku nesprávneho právneho posúdenia skutku uvedeného vo výroku o vine obvineného dovolací súd pristúpil k zrušeniu napadnutého rozsudku súdu prvého stupňa, došlo aj k zrušeniu výroku o náhrade škody ako obsahovo nadväzujúceho rozhodnutia, ktoré zrušením výroku o vine stratilo svoj podklad.

Napokon, k uplatneniu princípu chápania trestnej represie ako prostriedku ultima ratio, ktorého sa obvinený vo svojom dovolaní domáhal, považuje najvyšší súd za potrebné predovšetkým uviesť, že ustanovenie o zásade subsidiarity trestného postihu nie je v trestnom práve Slovenskej republiky zakotvené, čo ale samozrejme, neznamená, že by, vychádzajúc vo svojej podstate z ústavného zákona (čl. 4 ods. 4 Listiny základných práv a slobôd), nebolo rešpektované. Poňatie trestného práva ako ultima ratio a zásadu subsidiarity trestnej represie však nemožno vykladať tak, že je vylúčené spáchanie trestného činu a uloženie trestu zaň v prípade závažného porušenia zmluvných povinností, k postihu ktorého slúžia aj niektoré mimotrestné prostriedky, a to v súlade s právnou úpravou trestného práva hmotného. Normy Trestného zákona totiž poskytujú ochranu aj súkromným záujmom a právam fyzických a právnických osôb. V tomto kontexte je preto kľúčové dôsledné rešpektovanie v Trestnom poriadku (§ 2 ods. 1) výslovne zakotvenej zásady nullum crimen sine lege, ktorá je vyjadrením ustanovení čl. 49 Ústavy Slovenskej republiky a čl. 39 Listiny základných práv a slobôd ako právnych predpisov vyššej právnej sily.

Vychádzajúc z vyššie uvedených konštatovaní, musel dovolací súd dospieť k záveru, že krajský súd nepostupoval v odvolacom konaní tak, ako mu to ukladá ustanovenie § 317 ods. 1 Tr. por. Nesprávne aplikoval ustanovenie § 319 Tr. por., ak pri absencii adekvátneho vyjadrenia jedného z formálnych znakov skutkovej podstaty trestného činu (stavu platobnej neschopnosti dlžníka), za ktorý bol obvinený uznaný vinným, v skutkovej vete výrokovej časti odvolaním obvineného napadnutého rozhodnutia súdu prvého stupňa, a súčasne zrejmom logickým rozpore vyjadrenia výšky škody spôsobenej daným trestným činom ako znakom jeho kvalifikovanej skutkovej podstaty so samotnou podstatou trestného činu zvýhodňovania veriteľa vyjadrenou v právnej vete, odvolanie obvineného podľa uvedeného ustanovenia Trestného poriadku zamietol.

Z dôvodov uvedených vyššie považoval najvyšší súd dovolací dôvod uplatnený podľa § 371 ods. 1 písm. i) Tr. por. za naplnený, a preto po vyslovení porušenia zákona odvolacím súdom v ustanovení § 319 Tr. por. v neprospech obvineného, jeho rozhodnutie zrušil. Zrušil aj rozsudok prvostupňového súdu, ako aj rozhodnutia na zrušené rozhodnutia obsahovo nadväzujúce, pokiaľ vzhľadom na zmenu, ku ktorej došlo zrušením, stratili podklad. Okresnému súdu prikázal, aby vec znovu prerokoval a rozhodol.

K zrušeniu prvostupňového rozsudku a prikázaniu okresnému súdu, aby vec v potrebnom rozsahu znovu prerokoval a rozhodol, došlo preto, že zistené nedostatky nastali už v konaní predchádzajúcom

napadnutému uzneseniu krajského súdu.

V novom konaní bude potrebné, aby okresný súd venoval náležitú pozornosť posúdeniu skutku z hľadiska naplnenia všetkých znakov skutkovej podstaty trestného činu zvýhodňovania veriteľa podľa § 240 Tr. zák. a aby im zodpovedajúce okolnosti náležite vyjadril v popise skutku vo výroku o vine. V konkrétnostiach to znamená najmä nutnosť spoľahlivo doložiť naplnenie znaku platobnej neschopnosti spoločnosti W., S..X..F., a náležite posúdiť, v akej výške obvinený spôsobil škodu všetkým poškodeným veriteľom, a teda, či obvinený naplnil všetky znaky trestného činu zvýhodňovania veriteľa podľa § 240 Tr. zák. alebo iného trestného činu či žiadneho trestného činu. Následne, po náležitom objasnení objektívnej stránky žalovaného prečinu, bude potrebné sa veľmi dôsledne vysporiadať aj s jeho subjektívnou stránkou, majúť na zreteli, že trestná zodpovednosť je založená nie na spôsobení následku, ale na zavinení k tomuto následku, pričom nakoľko v danom prípade ide v základnej skutkovej podstate o úmyselný trestný čin, bude potrebné skúmať (a v popise skutku vyjadriť) obe stránky konania obvineného, t.j. vôľovú i vedomostnú (intelektuálnu). Skutkové zistenia zodpovedajúce použitej právnej kvalifikácii bude následne potrebné premietnuť do správnej formulácie skutkovej vety a právnej vety a všetky úvahy, ktoré viedli k novému rozhodnutiu, vyložiť v jeho odôvodnení.

Záverom Najvyšší súd pripomína viazanosť zásadou zákazu reformatio in peius podľa § 391 ods. 2 Tr. por., ako aj viazanosť prvostupňového súdu právnym názorom Najvyššieho súdu vysloveným v tomto rozhodnutí (§ 391 ods. 1 Tr. por.)

#### **Poučenie:**

Proti tomuto rozsudku opravný prostriedok nie je prípustný.